TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2024. gada 18. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Regula (ES) 2015/848 – Maksātnespējas procedūras – Galvenā maksātnespējas procedūra Vācijā un sekundārā maksātnespējas procedūra Spānijā – Parādnieka mantas saraksta un kreditoru saraksta, ko maksātnespējas procesa administrators iesniedzis sekundārajā maksātnespējas procedūrā, apstrīdēšana – Darbinieku prasījumu ierindošana – Vērā ņemamais datums – Spānijā esošo aktīvu pārvešana uz Vāciju – Sekundāras maksātnespējas procedūras aktīvu sastāvs – Vērā ņemamie laika parametri

Apvienotajās lietās C-765/22 un C-772/22

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu, ko *Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca* (Palmas de Maljorkas Komerclietu tiesa Nr. 1, Spānija) iesniegusi ar 2022. gada 24. novembra lēmumu (C-765/22) un 2022. gada 25. novembra lēmumu (C-772/22), kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2022. gada 16. decembrī un 2022. gada 19. decembrī, tiesvedībās

Luis Carlos,

Severino,

Isidora,

Angélica,

Paula,

Luis Francisco,

Delfina

pret

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (C-765/22),

un

Victoriano,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

Bernabé,

Jacinta,

Sandra,

Patricia,

Juan Antonio,

Verónica

pret

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España,

Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (C-772/22),

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente), Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda trešās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši N. Pisarra [*N. Piçarra*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] un M. Gavalecs [*M. Gavalec*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Luis Carlos*, *Severino*, *Isidora*, *Angélica*, *Paula*, *Luis Francisco*, *Delfina*, *Victoriano*, *Bernabé*, *Jacinta*, *Sandra*, *Patricia*, *Juan Antonio* un *Verónica* vārdā – *A. Martínez Domingo*, *abogado*, un *M. I. Muñoz García*, *procuradora*,

– *Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España* vārdā – *L. A. Martín Bernardo*, *administrador concursal*,

– Spānijas valdības vārdā – *A. Ballesteros Panizo*, pārstāvis,

– Eiropas Komisijas vārdā – *S. Pardo Quintillán* un *W. Wils*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā jāinterpretē, pirmkārt, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām (OV 2015, L 141, 19. lpp.) 7. panta 1. punkts un 2. punkta g) un h) apakšpunkts un 35. pants, lasot tos kopsakarā ar šīs regulas 72. apsvērumu, un, otrkārt, minētās regulas 3. panta 2. punkts, 21. panta 1. un 2. punkts un 34. pants.

2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar divām tiesvedībām, no kurām pirmajā *Luis Carlos*, *Severino*, *Isidora*, *Angélica*, *Paula*, *Luis Francisco* un *Delfina* ir cēluši prasību pret *Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España* (turpmāk tekstā – "*Air Berlin* filiāle Spānijā"), kurā tie apstrīd mantas sarakstu un kreditoru sarakstu, kurus maksātnespējas procesa administrators sastādījis sekundārajā maksātnespējas procedūrā, kas Spānijas teritorijā sākta attiecībā uz *Air Berlin* filiāli Spānijā (lieta C-765/22), un otrajā *Victoriano*, *Bernabé*, *Jacinta*, *Sandra*, *Patricia*, *Juan Antonio* un *Verónica* ir cēluši prasību pret *Air Berlin* filiāli Spānijā un *Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG* (turpmāk tekstā – "*Air Berlin*"), kurā tie apstrīd darbību, ar kuru veikta aktīvu izvešana no šīs teritorijas (lieta C-772/22).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas 2015/848 3., 22., 23., 40., 46., 48., 66.–68. un 72. apsvērums ir formulēti šādi:

"(3) Iekšējā tirgus pareizai darbībai nepieciešams, lai pārrobežu maksātnespējas procedūras darbotos produktīvi un efektīvi. Lai sasniegtu minēto mērķi, kas ietilpst tiesu iestāžu sadarbības civillietās jomā, kā paredzēts Līguma 81. pantā, ir jāpieņem šī regula.

[..]

(22) Ar šo regulu atzīst, ka lielā mērā atšķirīgo materiālo tiesību aktu dēļ ir nepraktiski ieviest maksātnespējas procedūru ar vienotu darbības jomu visā [Eiropas] Savienībā. Tās valsts tiesību, kurā sāktas procedūras, bezizņēmuma piemērošana tāpēc bieži varētu radīt sarežģījumus. Tas, piemēram, attiecas uz dalībvalstīs sastopamajiem lielā mērā atšķirīgajiem valstu tiesību aktiem par nodrošinājumiem. Turklāt prioritātes tiesības, ko bauda daži kreditori maksātnespējas procedūrās, dažos gadījumos pilnīgi atšķiras. Nākamajā šīs regulas pārskatīšanā būs jāidentificē turpmāki pasākumi, lai uzlabotu darbinieku prioritātes tiesības Eiropas līmenī. Šajā regulā šādas atšķirības valstu tiesību aktos būtu jāņem vērā divos dažādos veidos. No vienas puses, būtu jāparedz īpaši noteikumi par piemērojamo tiesību īpaši būtisku tiesību un tiesisko attiecību gadījumā (piemēram, lietu tiesības un darba līgumi). No otras puses, reizē ar galvenajām maksātnespējas procedūrām ar vispārēju darbības jomu būtu jāatļauj arī valstu procedūras, kas attiecas tikai uz tiem aktīviem, kuri atrodas procedūru sākšanas valstī.

(23) Šī regula ļauj sākt galveno maksātnespējas procedūru dalībvalstī, kurā ir parādnieka galveno interešu centrs. Šādai procedūrai ir vispārēja darbības joma, un tās mērķis ir aptvert visus parādnieka aktīvus. Lai aizsargātu dažādas intereses, šī regula ļauj sākt sekundāro maksātnespējas procedūru līdztekus galvenajai maksātnespējas procedūrai. Sekundāro maksātnespējas procedūru var sākt tajā dalībvalstī, kurā atrodas parādnieka

uzņēmējdarbības vieta. Sekundārās maksātnespējas procedūras darbība attiecas tikai uz šajā dalībvalstī esošajiem aktīviem. Obligātas koordinācijas noteikumi galvenajā maksātnespējas procedūrā atbilst vajadzībai pēc vienotības Savienībā.

[..]

(40) Sekundārā maksātnespējas procedūra, papildus vietējo interešu aizsardzībai, var kalpot dažādiem mērķiem. Tā var notikt, ja maksātnespējīgā parādnieka manta ir pārāk sarežģīta, lai to pārvaldītu kā vienu veselu, vai arī ja attiecīgo tiesību sistēmu atšķirības ir tik būtiskas, ka procedūras sākšanas dalībvalsts tiesību piemērošana var radīt sarežģījumus citās dalībvalstīs, kurās atrodas aktīvi. Šajā nolūkā maksātnespējas procesa administrators galvenajā maksātnespējas procedūrā var prasīt sākt sekundāro maksātnespējas procedūru, ja maksātnespējīgā parādnieka mantas efektīva pārvaldīšana to prasa.

[..]

(46) Lai nodrošinātu vietējo interešu efektīvu aizsardzību, maksātnespējas procesa administratoram galvenajā maksātnespējas procedūrā nevajadzētu būt iespējai ļaunprātīgi realizēt vai pārvietot tajā dalībvalstī esošos aktīvus, kurā atrodas uzņēmējdarbības vieta, jo īpaši ar mērķi novērst iespēju, ka šīs intereses tiks efektīvi apmierinātas, ja vēlāk tiks sāktas sekundārās maksātnespējas procedūras.

[..]

(48) [..] Lai nodrošinātu galvenās maksātnespējas procedūras noteicošo lomu, maksātnespējas procesa administratoram šajā procedūrā būtu jādod vairākas iespējas iejaukties sekundārajās maksātnespējas procedūrās, kas tiek izskatītas vienlaicīgi. [..]

[..]

(66) Attiecībā uz šajā regulā ietvertajiem jautājumiem būtu jānosaka vienoti kolīziju tiesību noteikumi, kas to piemērošanas jomā aizstāj valstu starptautisko privāttiesību noteikumus. Ja nav norādīts citādi, būtu jāpiemēro tās dalībvalsts tiesības, kura sāk procedūru (*lex concursus*). Šim kolīziju tiesību noteikumam vajadzētu būt spēkā gan galvenajā maksātnespējas procedūrā, gan vietējās procedūrās. *Lex concursus* nosaka visas maksātnespējas procedūras sekas, gan procesuālās, gan materiālās, attiecībā uz iesaistītajām personām un tiesiskajām attiecībām. Tas reglamentē visus maksātnespējas procedūras sākšanas, izpildes un noslēgšanas nosacījumus.

(67) Maksātnespējas procedūru automātiska atzīšana, kurām parasti piemēro procedūras sākšanas valsts tiesības, var būt pretrunā ar noteikumiem, saskaņā ar kuriem darījumus veic citās dalībvalstīs. Lai aizsargātu tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav procedūras sākšanas valsts, būtu jāparedz vairāki izņēmumi no vispārējā noteikuma.

(68) Ir vajadzība pēc īpašas norādes, kas neparedz procedūras sākšanas valsts tiesību piemērošanu lietu tiesību gadījumā, jo šādas tiesības ir visai būtiskas kredīta piešķiršanai. Šādu lietu tiesību pamats, likumīgums un apjoms parasti būtu jānosaka saskaņā ar *lex situs*, un to neskar maksātnespējas procedūras sākšana. Lietu tiesību īpašniekam būtu jāspēj arī turpmāk aizstāvēt savas tiesības uz ķīlas nodalīšanu vai atsevišķu nokārtošanu. Ja uz aktīviem attiecas lietu tiesības saskaņā ar *lex situs* vienā dalībvalstī, bet galveno

maksātnespējas procedūru veic citā dalībvalstī, maksātnespējas procesa administratoram galvenajā maksātnespējas procedūrā būtu jābūt iespējai pieprasīt sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanu pēc piekritības vietā, kurā lietu tiesības rodas, ja tajā parādniekam ir uzņēmējdarbības vieta. Ja sekundārā maksātnespējas procedūra nav sākta, jebkāds pārpalikums no to aktīvu pārdošanas, uz kuriem attiecas lietu tiesības, būtu jāmaksā maksātnespējas procesa administratoram galvenajā maksātnespējas procedūrā.

[..]

(72) Lai aizsargātu darbiniekus un darbvietas, maksātnespējas procedūru sekas attiecībā uz darba tiesisko attiecību turpināšanu vai izbeigšanu un visu šādu darba tiesisko attiecību pušu tiesībām un pienākumiem būtu jānosaka tiesībām, ko piemēro attiecīgajam darba līgumam saskaņā ar vispārīgajiem kolīziju tiesību noteikumiem. Turklāt gadījumos, kad darba līgumu izbeigšanai ir nepieciešams tiesas vai administratīvas iestādes apstiprinājums, dalībvalstij, kurā atrodas parādnieka uzņēmējdarbības vieta, būtu jāpaliek tai, kuras piekritībā ir sniegt šādu apstiprinājumu pat tad, ja minētajā dalībvalstī nav sākta neviena maksātnespējas procedūra. Jebkādi citi maksātnespējas tiesību jautājumi, piemēram, tas, vai darbinieku prasījumi ir aizsargāti ar prioritātes tiesībām, un šādu prioritātes tiesību iespējamais statuss būtu jānosaka ar tās dalībvalsts tiesībām, kurā ir sāktas maksātnespējas procedūras (galvenās vai sekundārās), izņemot gadījumus, kad ir sniegta garantija izvairīties no sekundārajām maksātnespējas procedūrām saskaņā ar šo regulu."

4 Šīs regulas 2. pants "Definīcijas" noteic:

"Šajā regulā:

[..]

5) "maksātnespējas procesa administrators" ir jebkura persona vai struktūra, kuras pienākumos, tostarp pagaidu kārtā, ietilpst:
   i) pārbaudīt un atzīt prasījumus, kas iesniegti maksātnespējas procedūrā;
   ii) pārstāvēt kreditoru kolektīvās intereses;
   iii) pārvaldīt vai nu pilnībā, vai daļēji parādniekam atsavinātos aktīvus;
   iv) likvidēt iii) apakšpunktā minētos aktīvus; vai
   v) uzraudzīt parādnieka darījumu pārvaldīšanu.

[..]

7) "nolēmums, ar ko sāk maksātnespējas procedūru" ir:
   i) jebkādas tiesas lēmums sākt maksātnespējas procedūru vai apstiprināt šādas procedūras sākšanu; un
   ii) tiesas lēmums iecelt maksātnespējas procesa administratoru;

8) "procedūras sākšanas laiks" ir laiks, kurā nolēmums par maksātnespējas procedūras sākšanu stājas spēkā neatkarīgi no tā, vai nolēmums ir vai nav galīgs;

[..]

11) "vietējais kreditors" ir kreditors, kura prasījumi pret parādnieku radās tādas uzņēmējdarbības vietas uzturēšanas dēļ vai saistībā ar to, kas atrodas dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā atrodas parādnieka galveno interešu centrs;

[..]."

5 Minētās regulas 3. panta "Starptautiskā piekritība" 1.–3. punkts noteic:

"1. Sākt maksātnespējas procedūru ("galvenā maksātnespējas procedūra") ir tās dalībvalsts tiesas piekritībā, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs. Galveno interešu centrs ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un ko trešās personas var noskaidrot.

[..]

2. Ja parādnieka galveno interešu centrs atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, citas dalībvalsts tiesu piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras pret parādnieku tikai tad, ja šīs citas dalībvalsts teritorijā parādniekam ir uzņēmējdarbības vieta. Šīs procedūras sekas attiecas tikai uz tiem parādnieka aktīviem, kas atrodas pēdējā minētā dalībvalstī.

3. Ja maksātnespējas procedūras ir sāktas saskaņā ar 1. punktu, jebkuras procedūras, kas pēc tam sāktas saskaņā ar 2. punktu, ir sekundāras maksātnespējas procedūras."

6 Šīs pašas regulas 6. panta "Piekritība prasībām, kas tieši izriet no maksātnespējas procedūrām un ir cieši saistītas ar tām" 1. punkts noteic:

"Dalībvalsts, kuras teritorijā saskaņā ar 3. pantu ir sāktas maksātnespējas procedūras, tiesu piekritībā ir izskatīt prasības, kas tieši izriet no maksātnespējas procedūrām un ir cieši saistītas ar tām, piemēram, apstrīdēšanas prasībām."

7 Regulas 2015/848 7. pants "Piemērojamās tiesības" noteic:

"1. Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, uz maksātnespējas procedūru un tās sekām attiecas tās dalībvalsts tiesības, kuras teritorijā šāda procedūra ir sākta ("procedūras sākšanas valsts").

2. Procedūras sākšanas valsts tiesības paredz nosacījumus šādu procedūru sākšanai, to izpildei un izbeigšanai. Tie jo īpaši nosaka:

[..]

g) prasījumus, kas jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, un darbības ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas;

h) noteikumus, kas reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu;

[..]

m) noteikumus par kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību."

8 Šīs regulas 8. pants "Trešo personu lietu tiesības" noteic:

"1. Maksātnespējas procedūras sākšana neietekmē kreditoru vai trešo personu lietu tiesības attiecībā uz ķermeniskiem vai bezķermeniskiem, kustamiem vai nekustamiem aktīviem – gan neatvietojamiem aktīviem, gan atvietojamu aktīvu kopumiem, kas laiku pa laikam mainās –, kas pieder parādniekam un atrodas citas dalībvalsts teritorijā procedūras sākšanas laikā.

[..]

4. Šā panta 1. punkts pieļauj prasību celšanu par spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošu vai neizpildāmību, kā minēts 7. panta 2. punkta m) apakšpunktā."

9 Minētās regulas 10. pants "Īpašuma tiesību paturēšana" noteic:

"1. Maksātnespējas procedūras sākšana pret aktīva pircēju neietekmē pārdevēju tiesības, kas pamatojas uz īpašuma tiesību paturēšanu, ja maksātnespējas procedūras sākšanas laikā aktīvi atrodas citas dalībvalsts teritorijā, nevis procedūras sākšanas valstī.

2. Maksātnespējas procedūras sākšana pret aktīva pārdevēju pēc aktīva piegādes nav par pamatu pārdošanas anulēšanai vai pārtraukšanai un nekavē pircēju iegūt īpašuma tiesības, ja procedūras sākšanas laikā pārdotais aktīvs atrodas dalībvalsts teritorijā, kura nav procedūras sākšanas valsts.

3. Šā panta 1. un 2. punkts pieļauj prasību celšanu par spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību, kā minēts 7. panta 2. punkta m) apakšpunktā."

10 Minētās regulas 13. pants "Darba līgumi" noteic:

"1. Maksātnespējas procedūru sekas attiecībā uz darba līgumiem un attiecībām reglamentē vienīgi tās dalībvalsts tiesības, kas piemērojamas darba līgumam.

2. Tās dalībvalsts tiesām, kurā var tikt sāktas sekundārās maksātnespējas procedūras, joprojām ir piekritība, lai apstiprinātu šajā pantā minēto līgumu izbeigšanu vai grozīšanu pat tad, ja šajā dalībvalstī nav sākta neviena maksātnespējas procedūra.

Šā punkta pirmā daļa attiecas arī uz iestādi, kas saskaņā ar valsts tiesībām ir kompetenta apstiprināt šajā pantā minēto līgumu izbeigšanu vai grozīšanu."

11 Regulas 2015/848 21. panta "Maksātnespējas procesa administratora pilnvaras" 1. un 2. punkts noteic:

"1. Tādas tiesas ieceltais maksātnespējas procesa administrators, kurai ir piekritība saskaņā ar 3. panta 1. punktu, var īstenot citā dalībvalstī visas viņam uzticētās pilnvaras, kas viņam piešķirtas tiesībās valstī, kurā ir sākta procedūra, ja vien tur nav sāktas citas maksātnespējas procedūras un tur nav veikti pretēji nodrošināšanas pasākumi pēc pieteikuma sākt maksātnespējas procedūru šajā valstī. Saskaņā ar 8. un 10. pantu maksātnespējas procesa administrators jo īpaši var pārvietot parādnieka aktīvus no tās dalībvalsts teritorijas, kurā tie atrodas.

2. Tādas tiesas ieceltais maksātnespējas procesa administrators, kam ir piekritība saskaņā ar 3. panta 2. punktu, [jebkurā] citā dalībvalstī var tiesas vai ārpustiesas ceļā [atsaukties uz to, ka kustamais īpašums ir izvests] no procedūras sākšanas valsts teritorijas uz šīs citas dalībvalsts

teritoriju pēc maksātnespējas procedūras sākšanas. Maksātnespējas procesa administrators kreditoru interesēs var arī iesniegt [apstrīdēšanas] prasību."

12 Minētās regulas III nodaļā "Sekundārās maksātnespējas procedūras" ir ietverti tostarp tās 34.–36. pants.

13 Minētās regulas 34. pants "Procedūru sākšana" noteic:

"Ja tiesa kādā dalībvalstī ir sākusi galveno maksātnespējas procedūru, kas ir atzīta citā dalībvalstī, šīs citas dalībvalsts tiesa, kurai ir piekritība saskaņā ar 3. panta 2. punktu, var sākt sekundārās maksātnespējas procedūras saskaņā ar šajā nodaļā paredzētajiem noteikumiem. Ja galvenajā maksātnespējas procedūrā bija nepieciešams, ka parādnieks ir maksātnespējīgs, parādnieka maksātnespēju atkārtoti neizskata dalībvalstī, kurā var sākt sekundārās maksātnespējas procedūras. Sekundārās maksātnespējas procedūras sekas attiecas tikai uz tiem parādnieka aktīviem, kas atrodas dalībvalstī, kurā šīs procedūras ir sāktas."

14 Šīs pašas regulas 35. panta "Piemērojamās tiesības" formulējums ir šāds:

"Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, sekundārai maksātnespējas procedūrai piemēro tās dalībvalsts tiesības, kuras teritorijā sāk sekundāro maksātnespējas procedūru."

15 Regulas 2015/848 36. pants "Tiesības sniegt garantiju, lai izvairītos no sekundārās maksātnespējas procedūras" noteic:

"1. "Lai izvairītos no sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas, maksātnespējas procesa administrators galvenajā maksātnespējas procedūrā var sniegt vienpusēju garantiju ("garantija") attiecībā uz aktīviem, kas atrodas dalībvalstī, kurā varētu sākt sekundāro maksātnespējas procedūru, proti, ka, sadalot minētos aktīvus vai no aktīvu realizācijas gūtos ieņēmumus, viņš ievēros valsts tiesībās noteiktās sadales un prioritātes tiesības, kuras kreditoriem būtu, ja būtu sākta sekundārā maksātnespējas procedūra minētajā dalībvalstī. Garantija precizē faktiskos pieņēmumus, uz kuriem tā ir pamatota, jo īpaši attiecībā uz attiecīgajā dalībvalstī esošo aktīvu vērtību un pieejamajām iespējām realizēt šādus aktīvus.

2. Ja saskaņā ar šo pantu ir sniegta garantija, tiesības, kuras ir piemērojamas no 1. punktā minēto aktīvu realizācijas gūto ieņēmumu sadalei, kreditoru prasījumu hierarhijai un kreditoru tiesībām attiecībā uz 1. punktā minētajiem aktīviem, ir tās dalībvalsts tiesības, kurā varētu būt sākta sekundārā maksātnespējas procedūra. Atbilstošais brīdis, lai noteiktu 1. punktā minētos aktīvus, ir brīdis, kad tiek izdota garantija.

[..]

5. Garantiju apstiprina zināmie vietējie kreditori. [..] Maksātnespējas procesa administrators informē zināmos vietējos kreditorus par garantiju, noteikumiem un procedūrām tās apstiprināšanai, kā arī par garantijas apstiprināšanu vai noraidīšanu.

6. Garantija, kas ir sniegta un apstiprināta saskaņā ar šo pantu, ir saistoša attiecībā uz mantu. Ja sekundārā maksātnespējas procedūra ir sākta saskaņā ar 37. un 38. pantu, maksātnespējas procesa administrators galvenajā maksātnespējas procedūrā nodod maksātnespējas procesa administratoram sekundārajā maksātnespējas procedūrā visus aktīvus, ko viņš ir pārvietojis no minētās dalībvalsts teritorijas pēc tam, kad ir sniegta garantija, vai, ja minētie aktīvi jau ir realizēti, – ieņēmumus no tiem.

[..]"

16 Šīs regulas 45. panta "Kreditora tiesību izmantošana" 1. punkts noteic, ka "kreditori var iesniegt prasījumus galvenajā maksātnespējas procedūrā un sekundārajās maksātnespējas procedūrās".

Spānijas tiesības

17 *Ley Concursal* (Maksātnespējas likums), redakcijā, kas pieņemta ar 2020. gada 5. maija *Real Decreto Legislativo 1/2020 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal* (Karaļa leģislatīvais dekrēts 1/2020, ar kuru apstiprina Maksātnespējas likuma pārstrādāto redakciju) (2020. gada 7. maija *BOE* Nr. 127), 231., 232. un 238. pants noteic, ka *locus standi* tiek piešķirts galvenokārt maksātnespējas procesa administratoram. Tomēr šis statuss pakārtoti var tikt piešķirts arī kreditoriem, kad tie maksātnespējas procesa administratoram ir rakstiski lūguši celt prasību un viņš to nav cēlis divos mēnešos pēc pieprasījuma rīkoties.

18 Maksātnespējas likuma 242. pants ir formulēts šādi:

"Prasījumi pret maksātnespējas masu ir:

[..]

8.° prasījumi, kas rodas no maksātnespējīgā parādnieka profesionālās vai komerciālās darbības pēc maksātnespējas procedūras sākšanas. Šī norma aptver arī no darba tiesiskajām attiecībām izrietošos prasījumus par šo laikposmu, ieskaitot kaitējuma atlīdzinājumu par atlaišanu no darba vai darba līguma izbeigšanu, kas iestājusies pēc maksātnespējas procedūras sākšanas [..]"

[..]."

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

19 Ar 2017. gada 1. novembra nolēmumu *Amtsgericht Charlottenburg* (Šarlotenburgas pirmās instances tiesa, Vācija) uzsāka galveno *Air Berlin* maksātnespējas procedūru. Pēc šīs procedūras sākšanas šī komercsabiedrība izbeidza savu darbību. Pēc tam ar 2020. gada 6. novembra lēmumu Spānijā tika uzsākta sekundārā maksātnespējas procedūra attiecībā uz šo pašu komercsabiedrību, kurai ar *Air Berlin* filiāles Spānijā starpniecību Spānijā ir uzņēmējdarbības vieta.

20 *Air Berlin* darbības izbeigšanas rezultātā prasītāji pamatlietā, kurus bija nodarbinājusi *Air Berlin* filiāle Spānijā, tika atlaisti.

Lieta C-765/22

21 Prasītāji pamatlietā vērsās Spānijas tiesās, lai apstrīdētu savas atlaišanas likumību.

22 Ar 2018. gada 30. aprīļa spriedumu *Sala de lo Social de la Audiencia Nacional* (Valsts mēroga lietu tiesas Darba un sociālo lietu tiesu palāta, Spānija) atzina šo darbinieku atlaišanu no darba par spēkā neesošu kopš 2017. gada 24. novembra tāpēc, ka nav konstatējams, ka galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators būtu uzsācis maksātnespējas

procedūru Spānijā, lai saņemtu atļauju no maksātnespējas procedūru izskatīt tiesīgās tiesas, kā arī tāpēc, ka viņš nav iesniedzis obligāti iesniedzamos dokumentus darbinieku likumiskajiem pārstāvjiem.

23 Tā kā *Air Berlin* nebija iespējams atjaunot prasītāju pamatlietā darba tiesiskās attiecības, tai tika piespriests viņiem izmaksāt noteiktas summas kaitējuma atlīdzinājumam, kā arī atalgojumu, kas viņiem pienākas atlaišanas likumības apstrīdēšanas tiesvedības norises laikā.

24 Prasītāji pamatlietā, kas tolaik bija vietējie kreditori Regulas 2015/848 2. panta 11. punkta izpratnē, pieteica savus prasījumus gan Vācijā uzsāktajā galvenajā maksātnespējas procedūrā, gan Spānijā uzsāktajā sekundārajā maksātnespējas procedūrā, pamatojoties uz Regulas 2015/848 45. panta 1. punktu.

25 Galvenajā maksātnespējas procedūrā šie prasījumi tika atzīti par prioritāriem, jo saskaņā ar Vācijas tiesībām tie uzskatāmi par t.s. prasījumiem pret maksātnespējas masu [(“Masseverbindlichkeiten”)]. Savukārt sekundārajā maksātnespējas procedūrā ieceltais maksātnespējas procesa administrators atzina prasītāju pamatlietā celtos prasījumus par “prasījumiem pret maksātnespējīgo parādnieku” [(“créditos concursales”)], kas līdz ar to ierindojami prasījumos, kam piemēro vispārējo un parasto prioritāti. Proti, viņa ieskatā, Spānijas Maksātnespējas likuma 242. panta 8. punktā esošā norāde uz prasījumiem, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām un rodas vai tiek atzīti ar tiesas nolēmumu pēc maksātnespējas procedūras sākšanas, attiecas uz tiem prasījumiem, kuri rodas vai tiek atzīti pēc sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas, nevis uz prasījumiem, kuri rodas vai tiek atzīti pēc galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas.

26 Prasītāji pamatlietā vērsās iesniedzējtiesā – *Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca* (Palmas de Maljorkas Komerclietu tiesa Nr. 1, Spānija) ar blakusprasību, lai apstrīdētu šādi sagatavoto kreditoru sarakstu jautājumā par viņu prasījumu atzīšanu un ierindošanu. Viņi apgalvoja, ka Maksātnespējas likuma 242. panta 8. punktā minētā “maksātnespējas procedūras sākšana” noteikti attiecas uz galveno maksātnespējas procedūru un tāpēc saskaņā ar šo normu viņu darba samaksas prasījumi, kas radušies pēc šīs nupat minētās procedūras sākšanas, esot kvalificējami par prasījumiem pret maksātnespējas masu.

27 Iesniedzējtiesa uzskata visupirms, ka Maksātnespējas likums – kā izriet no Regulas 2015/848 7. panta 1. punkta un 2. punkta g) un h) apakšpunkta, kā arī 35. panta, skatītiem vienkopus – šķiet esam tiesību akts, kas jāpiemēro, lai noskaidrotu prasījumus, kas jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, un darbības ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas.

28 Turklāt tai ir šaubas par galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas datumu, kas jāņem vērā, lai kvalificētu pamatlietā aplūkotos prasījumus. Tā kā Spānijas darba tiesu nolēmumi ir taisīti pēc galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas, taču pirms sekundārās maksātnespējas procedūras sākuma datuma, pamatlietā aplūkotie prasījumi būtu vai nu “prasījumi pret maksātnespējas masu”, vai “prasījumi pret maksātnespējīgo parādnieku” atkarībā no tā, kura maksātnespējas procedūra jāņem vērā saskaņā ar Maksātnespējas likuma 242. panta 8. punktu.

29 Iesniedzējtiesa konstatē, ka interpretācija, ko maksātnespējas procesa administrators veicis sekundārajā maksātnespējas procedūrā, ir saderīga ar Maksātnespējas likuma 242. panta 8. punkta gramatisko interpretāciju. Tomēr minētā tiesa uzskata, ka šī interpretācija varētu būt

pretrunā tam, kā sistēmiski interpretējami Regulas 2015/848 7. panta 1. punkts un 2. punkta g) un h) apakšpunkts, kā arī 35. pants, lasot tos kopsakarā ar šīs regulas 72. apsvērumu, šajā regulā paredzētās atvieglotās vienotās procedūras kontekstā.

30 Tas varētu tā būt vēl jo vairāk tāpēc, ka atbilstoši šīs regulas 23. un 40. apsvērumam viens no pamatiem, kas attaisno sekundārās maksātnespējas procedūras uzsākšanu, ir tieši vietējo interešu aizsardzība. Šajā kontekstā būtu nekonsekventi, ja Regula 2015/848 paredzētu, ka vietēju interešu aizsardzības interesēs darbinieku prasījumu prioritāte vai hierarhiskais ierindojums tiktu noteikti atbilstoši procedūras sākšanas valsts maksātnespējas tiesību aktiem, taču no šo tiesību aktu piemērošanas izrietošās sekas kaitētu interesēm, kuras ar šo regulējumu ir gribēts aizsargāt.

31 Šajos apstākļos *Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca* (Palmas de Maljorkas Komerclietu tiesa Nr. 1) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Regulā 2015/848] paredzētajā atvieglotās vienotās procedūras modelī, kas pieļauj uzsākt sekundārās maksātnespējas procedūras, kas attiecas vienīgi uz konkrētās procedūras uzsākšanas valstī esošajiem aktīviem, [šīs regulas] 35. pants un 7. panta 1. punkts [un] 2. punkta g) un h) apakšpunkts, lasot tos kopsakarā ar [minētās regulas] 72. apsvērumu, var tikt interpretēti tādējādi, ka sekundārās [maksātnespējas] procedūras sākšanas valsts tiesību piemērošana "darbībām ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas" attiecas uz prasījumiem, kas radušies pēc galvenās [maksātnespējas procedūras], nevis sekundārās [maksātnespējas] procedūras sākšanas?"

Lieta C-772/22

32 2017. gada 1. novembrī, kad tika sākta galvenā maksātnespējas procedūra, *Air Berlin* piederēja aktīvi un tiesības, kuru atrašanās vieta bija Spānijas teritorijā. To vidū bija prasījums, kas nodrošināts ar *Ciudad Real* (Sjudadreala, Spānija) Zemesgrāmatu 2. nodaļā reģistrētu lietiesisku nodrošinājumu attiecībā uz vairākiem komercsabiedrībai *CR Aeropurtos, S. L.* piederošiem nekustamajiem īpašumiem. Attiecībā uz šo komercsabiedrību *Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real* (Sjudadrealas pirmās instances tiesa Nr. 4, Spānija) bija sākusi maksātnespējas procedūru, kurā komercsabidrībai *Air Berlin* tika atzīts prasījums ar īpašām priekšrocībām [("crédito con privilegio especial")].

33 Tā kā galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators aizstāvēja *Air Berlin* tiesības, *Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real* (Sjudadrealas pirmās instances tiesa Nr. 4) 2019. gada 10. maijā nolēma pārskaitīt summu 1 061 291,86 EUR uz maksātnespējas administratora fiduciāro kontu, lai apmierinātu šo prasījumu ar īpašām priekšrocībām.

34 Pirms šīs pārskaitīšanas *Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real* (Sjudadrealas pirmās instances tiesa Nr. 4) tiesnesis bija pieprasījis un saņēmis Vācijas tiesas, kurā bija sākta galvenā maksātnespējas procedūra, pierādījumu par atļaujas saņemšanu. Savukārt šis tiesnesis netika informēts par to, ka, lai nodrošinātu no darba tiesiskajām attiecībām izrietošo prasījumu apmierināšanu 245 996,93 EUR apmērā par labu vienam no prasītājiem pamatlietā, 2018. gada 24. janvārī *Juzgado de lo Social nº 5 de Palma de Mallorca* (Palmas de Maljorkas Darba un sociālo lietu tiesa Nr. 5, Spānija) attiecībā uz *Air Berlin* filiāles Spānijā mantu un tiesībām bija noteikusi preventīvu mantas apķīlājumu.

35 Prasītāji pamatlietā vērsās iesniedzējtiesā – *Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca* (Palmas de Maljorkas Komerclietu tiesa Nr. 1) ar prasību atcelt darbību, ar kuru aktīvi tika pārvietoti ārpus Spānijas teritorijas. Šajā prasībā tie pārmet galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratoram, ka tas esot ļaunprātīgi pārvietojis aktīvus, kas atrodas dalībvalstī, kurā uzņēmējdarbības vietas atrašanās dēļ varēja tikt sākta sekundāra maksātnespējas procedūra. Viņi apgalvo, ka tādējādi esot pārkāpti Regulas 2015/848 34. un 36. pants, kā arī minētās regulas 46. apsvērums. Vietējo kreditoru tiesības esot aizskartas, jo ar minēto darbību tiem esot liegts saņemt viņu prasījumu apmierinājumu.

36 Prasītāji pamatlietā piebilst, ka attieksme pret viņiem ir diskriminējoša salīdzinājumā ar attieksmi pret citiem darbiniekiem galvenajā maksātnespējas procedūrā saistībā ar *Air Berlin*, jo viņiem vispār nav izmaksāta nekāda naudas summa.

37 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir nepieciešams saņemt skaidrojumus par šīs regulas interpretāciju.

38 Pirmām kārtām, tā vaicā par to, kā nosakāms, kas ietilpst sekundārās maksātnespējas procedūras parādnieka mantā, proti, par laika parametru, kas jāņem vērā, lai noteiktu, kādi aktīvi un tiesības tajā ietilpst.

39 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa vaicā, vai aktīvu pārvietošana ārpus teritorijas, kurā atrodas uzņēmējdarbības vieta, iespējami ir ļaunprātīga un prettiesiska.

40 Šī tiesa norāda, ka Regulas 2015/848 21. panta 1. punktā maksātnespējas procesa administratoram ir atļauts pārvietot parādnieka aktīvus no tās dalībvalsts teritorijas, kurā tie atrodas.

41 Jautājums, kas rodas šajā lietā, ir par to, vai, pamatojoties uz šīm pilnvarām, galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var pārvietot parādnieka aktīvus ārpus dalībvalsts teritorijas, ja viņš zina, ka sekundārās maksātnespējas procedūras sākšana ir iespējama, un neraugoties uz tiesas nolēmumu par preventīvu mantas apķīlāšanu.

42 Trešām kārtām, šī tiesa vaicā par kreditoru tiesībām celt apstrīdēšanas prasības par darbībām, ko izdarījis galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators.

43 Šajā ziņā minētā tiesa norāda, ka Regulas 2015/848 6. panta 1. punkts skaidri noteic: dalībvalsts, kuras teritorijā saskaņā ar 3. pantu ir sāktas maksātnespējas procedūras, tiesu piekritībā ir izskatīt apstrīdēšanas prasības.

44 Tomēr šai pašai tiesai ir šaubas par to, vai prasītāju pamatlietā celtā prasība ir apstrīdēšanas prasība šīs regulas 21. panta 2. punkta izpratnē, ciktāl viņu prasība attiecas uz darbību, ko izdarījis galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators, nevis parādnieks.

45 Taču, pat ja šāds administrators rīkojas parādnieka vārdā un uzdevumā, šo darbību veic nevis parādnieks, bet gan minētais administrators, īstenojot tam Regulas 2015/848 21. panta 1. punktā piešķirtās pilnvaras pārvietot parādnieka aktīvus ārpus tās dalībvalsts teritorijas, kurā tie atrodas.

46 Līdz ar to iesniedzējtiesa uzskata, ka Regulas 2015/848 21. panta 2. punkta interpretācija ir nepieciešama, lai noskaidrotu, vai šādu darbību, ko izdarījis galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators, var atcelt, pamatojoties uz sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratora celtu prasību.

47 Proti, atbilde uz šo jautājumu tai ļaus noskaidrot, vai saskaņā ar Maksātnespējas likuma 232. un 238. pantā paredzēto regulējumu par kreditoru pakārtotajām *locus standi* vietējiem kreditoriem ir tiesības celt prasību pamatlietā.

48 Šajos apstākļos *Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca* (Palmas de Maljorkas Komerclietu tiesa Nr. 1) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regulas 2015/848] 3. panta 2. punkts un 34. pants var tikt interpretēti tādējādi, ka manta, kas atrodas sekundārās [maksātnespējas] procedūras sākšanas valstī un tikai attiecībā uz kuru ir piemērojamas šīs procedūras tiesiskās sekas, ir vienīgi tā manta, kas pastāv sekundārās [maksātnespējas] procedūras sākšanas brīdī, nevis manta, kas pastāvēja galvenās [maksātnespējas] procedūras sākšanas brīdī?

2) Vai [Regulas 2015/848] 21. panta 1. punkts var tikt interpretēts tādējādi, ka ar tiesībām pārvietot parādnieka mantu ārpus tās dalībvalsts teritorijas, kurā tā atrodas, ir saderīgs galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratora lēmums vai nu pārvietot mantu, neprasot sākt sekundāro [maksātnespējas] procedūru, vai izvairīties no sekundārās maksātnespējas procedūras, sniedzot vienpusēju garantiju saskaņā ar [šīs regulas] 36. un 37. pantu, situācijā, kad viņam ir zināms, ka pastāv gan vietējo kreditoru ar tiesas nolēmumiem atzīti prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, gan minētās dalībvalsts darba un sociālo lietu tiesas noteikts preventīvs mantas apķīlājums?

3) Vai [Regulas 2015/848] 21. panta 2. punkts var tikt interpretēts tādējādi, ka sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratoram piešķirtās tiesības celt apstrīdēšanas prasības kreditoru interesēs ir piemērojamas tādā situācijā kā šeit aprakstītā, kad tiek apstrīdēta galvenajā maksātnespējas procedūrā ieceltā maksātnespējas procesa administratora izdarīta darbība?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

49 Vispirms jānorāda, ka, tā kā ar Regulu 2015/848 ir atcelta un aizstāta Padomes Regula (EK) Nr. 1346/2000 (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām (OV 2000, L 160, 1. lpp.), interpretācija, ko Tiesa veikusi attiecībā uz šīs otrās minētās regulas normām, ir attiecināma arī uz pirmās minētās regulas normām, ja šīs normas ir kvalificējamas kā līdzvērtīgas.

Par prejudiciālo jautājumu lietā C-765/22

50 Ar savu vienīgo jautājumu lietā C-765/22 iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2015/848 7. un 35. pants, lasot tos kopsakarā ar šīs regulas 72. apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas valsts tiesību akti ir piemērojami tikai attiecībā uz prasījumiem, kas radušies pēc šīs procedūras sākšanas, nevis attiecībā uz prasījumiem, kas radušies laikā no galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas līdz sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanai.

51 Šajā ziņā, pirmām kārtām, attiecībā uz lietā nozīmīgo tiesību normu formulējumu jānorāda, pirmkārt, ka gan Regulas 2015/848 7. panta 1. punktā, kas ir piemērojams galvenajai un sekundārajām maksātnespējas procedūrām, gan šīs regulas 35. pantā, kas attiecas tikai uz sekundārajām maksātnespējas procedūrām, ir atsauce uz tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā procedūra ir sākta.

52 Savukārt saskaņā ar šīs regulas 2. panta 8. punktu procedūras sākšanas laiks ir laiks, kurā nolēmums par maksātnespējas procedūras sākšanu stājas spēkā neatkarīgi no tā, vai nolēmums ir vai nav galīgs.

53 Otrkārt, šīs pašas regulas 7. panta 2. punkta g) apakšpunktā ir precizēts, ka tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā procedūra ir sākta, nosaka tostarp, kā jārīkojas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas.

54 No izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas 2015/848 7. panta 1. punkts ir kolīziju norma, un apstiprinājums šādai tās kvalificējamībai ir rodams arī šīs regulas 66. apsvērumā, kurā teikts, ka regulā paredzētās vienotās kolīziju normas aizstāj valstu starptautisko privāttiesību noteikumus (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy* un *Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 47. punkts).

55 No minētās regulas 72. apsvēruma patiešām izriet, ka maksātnespējas procedūru sekas attiecībā uz darba tiesisko attiecību turpināšanu vai izbeigšanu un visu šādu darba tiesisko attiecību pušu tiesībām un pienākumiem būtu jānosaka tiesībām, ko piemēro attiecīgajam darba līgumam, nevis procedūras sākšanas valsts tiesībām. Tomēr šajā apsvērumā ir skaidri precizēts, ka minētā atkāpe neattiecas uz jautājumu par to, vai darbinieku prasījumi ir aizsargāti ar prioritātes tiesībām un kāds ir šādu prioritātes tiesību iespējamais statuss.

56 Turklāt, tā kā atkāpi no principa noteicošas tiesību normas formulējums jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2001. gada 18. janvāris, Komisija/Spānija, C-83/99, EU:C:2001:31, 19. punkts, un 2005. gada 10. marts, *EasyCar*, C-336/03, EU:C:2005:150, 21. punkts), šī maksima noteikti ir attiecināma uz Regulas 2015/848 13. pantu, kurā ir izdarīta atkāpe no šīs regulas 66. apsvērumā precizētā *lex concursus* principa.

57 No tā izriet, ka jautājums par to, kā jārīkojas ar tādiem prasījumiem kā pamatlietā esošie, kas radušies pēc galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas, un kā šie prasījumi ir atzīstami un hierarhiski ierindojami, ietilpst Regulas 2015/848 7. panta 2. punkta g) apakšpunkta piemērošanas jomā, taču šajā normā ir tieša norāde uz procedūras sākšanas valsts tiesībām. Līdz ar to šis jautājums ir jārisina, piemērojot *lex concursus*, kas ir norādīts kā piemērojams uz šā pamata (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy* un *Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 50. punkts).

58 Otrām kārtām, šādu Regulas 2015/848 7. un 35. panta interpretāciju – ka tieši tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir sākta maksātnespējas procedūra, noteic to, kā jārīkojas ar prasījumiem, kuri rodas pēc minētās procedūras sākšanas – apstiprina šīs regulas sistēmiskais skatījums.

59 Proti, pirmkārt, no Regulas 2015/848 3. panta 2. punkta un 34. panta izriet, ka sekundāras maksātnespējas procedūras sekas attiecas tikai uz parādnieka aktīviem, kas šīs procedūras sākšanas datumā ir tās dalībvalsts teritorijā, kurā šī procedūra ir sākta (pēc analoģijas skat.

spriedumus, 2015. gada 11. jūnijs, *Comité d'entreprise de Nortel Networks* u.c., C-649/13, EU:C:2015:384, 48. punkts, kā arī 2018. gada 14. novembris, *Wiemer & Trachte*, C-296/17, EU:C:2018:902, 40. punkts).

60 Otrkārt, *lex concursus* principa piemērojamība sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas datumā ļauj viegli identificēt piemērojamos tiesību aktus, vienlaikus ievērojot šīs pašas regulas 45. pantā kreditoriem paredzēto iespēju iesniegt savus prasījumus ne tikai galvenajā maksātnespējas procedūrā, bet arī jebkurā sekundārajā maksātnespējas procedūrā.

61 Trešām kārtām, ņemot vērā, ka Regulas 2015/848 7. pants ir kolīziju norma, šāda interpretācija atbilst arī šīs regulas mērķim, kas ir nevis vienveidīgas maksātnespējas procedūras ieviešana, bet gan – kā izriet no tās 3. apsvēruma – nodrošināt, lai pārrobežu maksātnespējas procedūras darbotos produktīvi. Tālab, kā Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, minētajā regulā ir paredzēti noteikumi par jurisdikciju un atzīšanu, kā arī noteikumi par šajā jomā piemērojamām tiesībām (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy* un *Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 45. punkts). Tāpēc jautājums par šajā 7. pantā minētajām darbībām ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas, ir jāatrisina, piemērojot par piemērojamu atzīto *lex concursus*.

62 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas 2015/848 7. un 35. pants, lasot tos kopsakarā ar šīs regulas 72. apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas valsts tiesību akti ir piemērojami tikai attiecībā uz prasījumiem, kas radušies pēc šīs procedūras sākšanas, nevis attiecībā uz prasījumiem, kas radušies laikā no galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas līdz sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem lietā C-772/22

Par pirmo jautājumu

63 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2015/848 3. panta 2. punkts un 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas dalībvalstī esošais aktīvu kopums ietver vienīgi aktīvus, kas šīs dalībvalsts teritorijā atrodas šīs procedūras sākšanas brīdī, vai arī tas ietver arīdzan aktīvus, kas minētās dalībvalsts teritorijā bija atradušies laikā, kad tika sākta galvenā maksātnespējas procedūra, un kurus galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators pa to laiku ir pārvietojis.

64 Vispirms, kā redzams šā sprieduma 59. punktā minētajā judikatūrā, no šo tiesību normu formulējuma izriet, ka sekundārās maksātnespējas procedūras sekas attiecas tikai uz tiem parādnieka aktīviem, kas šīs procedūras sākšanas dienā atradās tās dalībvalsts teritorijā, kurā minētā procedūra ir sākta.

65 Šo interpretāciju apstiprina arī Regulas 2015/848 sistēmiskais skatījums.

66 Proti, pirmām kārtām, lai gan no šīs regulas 21. panta 2. punkta izriet, ka sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators ir tiesīgs atsaukties uz to, ka kustamais īpašums ir ticis izvests no šīs procedūras dalībvalsts teritorijas uz citas dalībvalsts teritoriju, tajā ir skaidri noteikts, ka šī iespēja attiecas tikai uz pārvietošanas darbībām, kas veiktas pēc minētās procedūras sākšanas.

67 Otrām kārtām, minētās regulas 36. panta 1. punkts arī noteic, ka galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var sniegt vienpusēju garantiju attiecībā uz aktīviem, kas atrodas dalībvalstī, kurā varētu sākt sekundāro maksātnespējas procedūru, darot to tālab, lai izvairītos no šādas procedūras. Gadījumā, ja šāda garantija ir sniegta, šīs pašas regulas 36. panta 6. punktā ir precizēts, ka situācijā, kad sekundārā maksātnespējas procedūra ir sākta, neraugoties uz galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratora garantiju, šim administratoram ir jānodod visi aktīvi, ko viņš no minētās dalībvalsts teritorijas ir pārvietojis pēc tam, kad bija sniegta garantija.

68 Šī tiesību norma skaidri parāda Savienības likumdevēja gribu ierobežot sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas sekas attiecībā uz galvenās maksātnespējas procedūras administratora veiktajām darbībām.

69 Visbeidzot, tāda Regulas 2015/848 3. panta 2. punkta un 34. panta interpretācija, saskaņā ar kuru sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas dalībvalstī esošais aktīvu kopums ietver tikai aktīvus, kas šīs dalībvalsts teritorijā atrodas šīs procedūras sākšanas brīdī, ļauj salāgot dažādos šīs regulas mērķus, kādi tie ir minēti tostarp tās 23. un 40. apsvērumā.

70 Proti, sekundāro maksātnespējas procedūru pamatmērķis ir vietējo interešu aizsardzība, savukārt galvenā maksātnespējas procedūra rada vispārējas sekas, jo tā attiecas uz parādnieka aktīviem, kas atrodas visās dalībvalstīs (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy* un *Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 40. punkts). Tādējādi šajā sistēmā, kā precizēts minētās regulas 48. apsvērumā, galvenajai maksātnespējas procedūrai salīdzinājumā ar sekundāro maksātnespējas procedūru ir noteicošā loma (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy* un *Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 60. punkts). Proti, pārrobežu maksātnespējas procedūru produktīvas un efektīvas darbības mērķis Regulā 2015/848 tiek īstenots ar galvenās un sekundārās procedūras koordinēšanu, kurā tiek ievērots galvenās procedūras pārākums (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy* un *Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, 72. punkts).

71 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas 2015/848 3. panta 2. punkts un 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas dalībvalstī esošais aktīvu kopums ietver vienīgi aktīvus, kas šīs dalībvalsts teritorijā atrodas šīs procedūras sākšanas brīdī.

Par otro jautājumu

72 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2015/848 21. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var pārvietot parādnieka aktīvus ārpus tādas dalībvalsts teritorijas, kas nav galvenās maksātnespējas procedūras dalībvalsts, lai arī viņam ir zināms, ka pastāv, pirmkārt, vietējo kreditoru šajā citā dalībvalstī ar tiesas nolēmumiem atzīti prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, un, otrkārt, šīs pēdējās minētās dalībvalsts darba un sociālo lietu tiesas noteikts preventīvs mantas apķīlājums.

73 Par Regulas 2015/848 21. panta 1. punkta formulējumu jāteic, ka šajā tiesību normā ir noteikts, ka maksātnespējas procesa administrators citā dalībvalstī var īstenot "visas viņam uzticētās pilnvaras, kas viņam piešķirtas tiesībās [dalīb]valstī, kurā ir sākta" galvenā maksātnespējas procedūra, "ja vien tur nav sāktas citas maksātnespējas procedūras un tur nav veikti pretēji nodrošināšanas pasākumi pēc pieteikuma sākt maksātnespējas procedūru šajā valstī". Šī tiesību norma skaidri

noteic, ka šīs pilnvaras ietver arī iespēju pārvietot aktīvus no tās dalībvalsts teritorijas, kurā tie atrodas, pakārtoti vienīgi atrunai par to, ka piemērojami šīs regulas 8. un 10. pants, no kuriem pirmais attiecas uz kreditora vai trešās personas lietu tiesību esamību un otrais – uz īpašuma tiesību paturēšanas gadījumu.

74 Kā teikts minētās regulas 67. un 68. apsvērumā, šie izņēmumi, kuru mērķis ir aizsargāt tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas valsts, jāinterpretē šauri, un to tvērums nevar pārsniegt to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2015. gada 16. aprīlis, *Lutz*, C-557/13, EU:C:2015:227, 34. punkts, un 2021. gada 22. aprīlis, *Oeltrans Befrachtungsgesellschaft*, C-73/20, EU:C:2021:315, 24. punkts).

75 Savukārt gan tādi no darba tiesiskajām attiecībām izrietošie vietējo kreditoru prasījumi, gan tāds preventīvs mantas apķīlājums kā pamatlietā esošie pēc savas iedabas nav tādi, kas varētu liegt galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratoram pārvietot aktīvus no sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas dalībvalsts teritorijas, ja vien šie prasījumi vai šis preventīvais apķīlājums – ņemot vērā saskaņā ar šīs pašas regulas 8. pantu piemērojamās tiesības – nav saistīti ar lietu tiesībām.

76 Apstiprinājums šīs interpretācijas pareizībai ir rodams arī Regulas 2015/848 21. panta 1. punkta kontekstā.

77 Pirmām kārtām, šīs regulas 21. panta 2. punkta pirmais teikums noteic, ka sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var atsaukties uz to, ka kustamais īpašums ir ticis izvests no šīs procedūras sākšanas dalībvalsts teritorijas uz citas dalībvalsts teritoriju "pēc [minētās] maksātnespējas procedūras sākšanas". Šīs tiesību normas otrajā teikumā ir piebilsts, ka šis administrators kreditoru interesēs ir tiesīgs arī celt jebkādu apstrīdēšanas prasību. Taču šim pēdējam precizējumam lietderīgā iedarbība ir tikai tad, ja tas attiecas uz citiem aktīviem, nevis tiem, uz kuriem attiecas tiesību normas pirmais teikums, un tādējādi šie aktīvi noteikti ir tie, kas pirms sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas tikuši pārvietoti ārpus sekundārās maksātnespējas procedūras dalībvalsts teritorijas.

78 Tādējādi Regulas 2015/848 21. panta 1. un 2. punkts garantē maksātnespējas procesa administratora pilnvaru sazobi ar vietējo kreditoru interešu aizsardzības mehānismiem atbilstīgi Savienības likumdevēja gribai, kas izteikta šīs regulas 46. apsvērumā. Proti, šajā apsvērumā ir teikts, ka maksātnespējas procesa administratoram galvenajā maksātnespējas procedūrā nevajadzētu būt iespējai ļaunprātīgi realizēt vai pārvietot tajā dalībvalstī esošos aktīvus, kurā atrodas uzņēmējdarbības vieta, jo īpaši ar mērķi novērst iespēju, ka šīs intereses tiks efektīvi apmierinātas, ja vēlāk tiks sāktas sekundārās maksātnespējas procedūras.

79 Otrām kārtām, apstiprinājums tam, ka ir pareiza tāda Regulas 2015/848 21. panta 1. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators ir tiesīgs pārvietot parādnieka aktīvus ārpus tās dalībvalsts teritorijas, kurā nenotiek galvenā maksātnespējas procedūra, ir rodams šīs regulas 36. panta 6. punktā.

80 Proti, ja sekundārā maksātnespējas procedūra ir sākta, lai arī galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators iepriekš ir sniedzis vienpusēju garantiju Regulas 2015/848 36. panta 1. punkta izpratnē, šīs regulas 36. panta 6. punktā šim maksātnespējas procesa administratoram ir noteikts vienīgi pienākums nodot tos aktīvus, kurus tas ir pārvietojis "pēc tam, kad ir sniegta garantija", un tas nozīmē, ka minētais administrators ir

tiesīgs šos aktīvus pārvietot. Taču, tā kā maksātnespējas procesa administratora vienpusējas garantijas sniegšana ir tikai iespēja, par ko liecina darbības vārda "varēt" izmantošana minētās regulas 36. panta 1. punktā, viņa pilnvaru apjoms, konkrēti – iespēja veikt aktīvu pārvietošanu, *a fortiori* nav ierobežojams, ja viņš nav sniedzis nekādu garantiju šīs tiesību normas izpratnē.

81 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas 2015/848 21. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var pārvietot parādnieka aktīvus ārpus tādas dalībvalsts teritorijas, kas nav galvenās maksātnespējas procedūras dalībvalsts, lai arī viņam ir zināms, ka pastāv, pirmkārt, vietējo kreditoru šajā citā dalībvalstī ar tiesas nolēmumiem atzīti prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, un, otrkārt, šīs pēdējās minētās dalībvalsts darba un sociālo lietu tiesas noteikts preventīvs mantas apķīlājums.

Par trešo jautājumu

82 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2015/848 21. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var celt apstrīdēšanas prasību par darbību, ko izdarījis galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators.

83 Šī tiesību norma noteic, ka sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators kreditoru interesēs var iesniegt apstrīdēšanas prasību. Kā savos apsvērumos uzsvēruši prasītāji pamatlietā un Eiropas Komisija, tātad to personu loks, pret kurām var celt šādu prasību, nekādi nav ierobežots.

84 No tā izriet, ka nekas minētās tiesību normas formulējumā neļauj atbalstīt tādu šīs normas interpretāciju, kas liegtu sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratoram celt apstrīdēšanas prasību pret galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administratora izdarītu darbību, ja tas šo prasību uzskata par lietderīgu kreditoru interesēs.

85 Šī interpretācija turklāt atbilst vienam no galvenajiem mērķiem, kuriem kalpo Regula 2015/848, kura ir vērsta uz to, lai ar iespēju sākt sekundāro maksātnespējas procedūru, kā izriet no šīs regulas 40. un 46. apsvēruma, nodrošinātu vietējo interešu aizsardzību (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2014. gada 4. septembris, *Burgo Group*, C-327/13, EU:C:2014:2158, 36. punkts).

86 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas 2015/848 21. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var celt apstrīdēšanas prasību par darbību, ko izdarījis galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators.

Par tiesāšanās izdevumiem

87 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām 7. un 35. pants, lasot tos kopsakarā ar šīs regulas 72. apsvērumu,**

   ir jāinterpretē tādējādi, ka

   sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas valsts tiesību akti ir piemērojami tikai attiecībā uz prasījumiem, kas radušies pēc šīs procedūras sākšanas, nevis attiecībā uz prasījumiem, kas radušies laikā no galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas līdz sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanai.

2) **Regulas 2015/848 3. panta 2. punkts un 34. pants**

   ir jāinterpretē tādējādi, ka

   sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas dalībvalstī esošais aktīvu kopums ietver vienīgi aktīvus, kas šīs dalībvalsts teritorijā atrodas šīs procedūras sākšanas brīdī.

3) **Regulas 2015/848 21. panta 1. punkts**

   ir jāinterpretē tādējādi, ka

   galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var pārvietot parādnieka aktīvus ārpus tādas dalībvalsts teritorijas, kas nav galvenās maksātnespējas procedūras dalībvalsts, lai arī viņam ir zināms, ka pastāv, pirmkārt, vietējo kreditoru šajā citā dalībvalstī ar tiesas nolēmumiem atzīti prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, un, otrkārt, šīs pēdējās minētās dalībvalsts darba un sociālo lietu tiesas noteikts preventīvs mantas apķīlājums.

4) **Regulas 2015/848 21. panta 2. punkts**

   ir jāinterpretē tādējādi, ka

   sekundārās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators var celt apstrīdēšanas prasību par darbību, ko izdarījis galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators.

[Paraksti]